

Antiretrovirālās terapijas analīze Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas stacionārā “Latvijas Infektoloģijas centrs” HIV pozitīviem slimniekiem 2013. gadā

*Gunta Stūre, Indra Zeltiņa, Inga Januškeviča,
Anastasija Šangirejeva, Baiba Rozentāle*

*Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca,
stacionārs “Latvijas Infektoloģijas centrs”*

III

Ievads. Latvijā pirmais HIV slimnieks reģistrēts 1987. gadā. Šobrīd parādās arvien jauni HIV gadījumi; līdz 2014. gada janvārim Latvijā bija reģistrēti 5867 HIV gadījumi, 1347 no tiem ir AIDS stadijā. Antiretrovirālo terapiju saņem 854 pacienti. Terapijas mērķis ir pagarināt dzīvildzi un saglabāt dzīves kvalitāti, realizējot imunoloģiskos, terapeitiskos, virusoloģiskos un epidemioloģiskos mērķus.

Darba mērķis. Analizēt terapijas maiņas un atcelšanas iemeslus HIV pozitīviem slimniekiem laika periodā no 2013. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim, lai iegūtos datus izmantotu klīniskajā praksē un uzlabotu antiretrovirālās terapijas pieejamību.

Materiāls un metodes. Pētījumā tika analizētas 1606 HIV pozitīvu slimnieku stacionārās un ambulatorās medicīniskās kartes. Pacientu klīniskie gadījumi tika skatīti 53 ārstu infektologu konsīlijos, kas gada laikā notikuši LIC.

Rezultāti. Gada laikā antiretrovirāla terapija tika nozīmēta 413 pacientiem. Atbilstoši HIV/AIDS vadlīnijām pirmās izvēles shēmas bija PI/r + 2NRTI vai NNRTI + 2NRTI. Antiretrovirālās shēmas tiek izvēlētas individuāli, tāpēc pašreiz tiek pielietotas 75 dažādas shēmas.

Gada laikā terapija tika mainīta 142 pacientiem. 73 pacientiem (51,4%) terapijas maiņas iemesls bija medikamentu izraisītas blakusparādības. Biežākās blakusparādības ir saistītas ar PI inducētu dispepsiju, NNRTI asociētiem CNS efektiem un NRTI radītiem izsitumiem. 56 pacientiem (39,4%) terapijas maiņas iemesls bija rezistences izveidošanās. Latvijā dominējošais rezistences profils asociējas ar 3TC un EFV. Atsevišķos gadījumos terapija tika mainīta grūtniecības dēļ (6 pacientēm), līdzestības uzlabošanai – mazinot devu un tablešu skaitu (5 pacientiem), medikamentu nesaderības dēļ (vienam pacientam HIV un TBC), metadona palielinātas devas dēļ (vienam pacientam).

Gada laikā terapija tika atcelta 244 pacientiem. 145 pacientiem (59%) terapija tika pārtraukta sliktas līdzestības dēļ, 33 (13,5%) pacienti, kas saņēma ART, bija miruši. Atbilstoši vadlīnijām 13 (5,3%) pacientiem tika nozīmēts īslaicīgs terapijas kurss retrovirusu sindroma dēļ, un terapija tika pārtraukta pēc sešiem mēnešiem. 30 (12,3%) pacientiem terapija bija pārtraukta īslaicīgi, lai noteiktu rezistenci vai lai izslēgtu imūnās rekonstitūcijas sindromu. 12 (4,9%) pacienti atteicās no terapijas, nemotivējot iemeslus, savukārt deviņi (3,7%) pacienti emigrēja un turpina saņemt terapiju ārpus Latvijas. Tikai vienā gadījumā terapija tika pārtraukta smagas rezistences un blakusparādību dēļ.

Secinājumi.

1. Galvenais terapijas pārtraukšanas iemesls ir sliktā pacientu līdzestība.
2. Lai realizētu visus ART mērķus, pacienti jāmotivē un viņiem jāuzsver terapijas nepieciešamības svarīgums; uzlabojot pacientu līdzestību, samazināsies rezistences gadījumi.
3. ART terapijas klāsts Latvijā ir pietiekošs, kas ļauj nodrošināt individuālas shēmas un mainīt terapijas kombinācijas situācijās, ja attīstās nevēlamas blakusparādības vai rezistence.